



PRIMJERAK ZA UČENIKA

Republika Srbija
MINISTARSTVO PROSVJETE
ZAVOD ZA VREDNOVANJE KVALITETA
OBRAZOVANJA I ODGOJA

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

TEST
BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

IDENTIFIKACIONI OBRAZAC

IME, IME JEDNOG RODITELJA/DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, PREZIME UČENIKA

IDENTIFIKACIONI BROJ UČENIKA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OSNOVNA ŠKOLA _____

MJESTO _____

OPĆINA _____

POTPIS DEŽURNOG NASTAVNIKA

Rezultati se mogu pogledati na portalu **Moja srednja škola**: <https://mojasrednjaskola.gov.rs> unosom jedinstvenog identifikacionog broja učenika (desetocifrena šifra učenika). Radi preuzimanja skeniranog testa u pdf formatu, u dijelu gdje su dostupni rezultati završnog ispita, neophodno je unijeti jedinstvenu šifru testa.

Jedinstvena šifra testa:

Ukoliko roditelj / drugi zakonski zastupnik ima nalog na portalu **Moj esDnevnik** ili ima nalog na **Portalu za elektronsku identifikaciju eID.gov.rs**, kojim pristupa portalu **Moj esDnevnik**, tada, osim uvida u rezultate završnog ispita, na portalu **Moja srednja škola** može iskoristiti i neku od sljedećih elektronskih usluga: podnošenje prigovora na rezultate završnog ispita, podnošenje elektronske liste želja i podnošenje elektronske prijave za upis u srednju školu.

UPUTSTVO ZA RAD

- Test sadrži **20** zadataka, koje treba riješiti za **120** minuta.
- Piši čitko, latiničnim slovima, vodeći računa da tvoji odgovori budu razumljivi, ali i gramatički i pravopisno ispravni.
- Kada rješavaš zadatke u kojima se od tebe očekuje da nešto dopišeš, uvijek se koristi punim nazivima; skraćenice nisu dozvoljene (npr. treba pisati *imenica*, a ne *im.*, ili *lokativ*, a ne *lok.* i slično).
- Popuni test **plavom hemijskom olovkom** (tokom rada možeš se koristiti grafitnom olovkom i guminicom).
- Odgovor koji je napisan samo grafitnom, crnom hemijskom ili „piši-briši“ olovkom neće biti priznat.
- U zadacima sa ponuđenim odgovorima neće biti priznati prepravljeni odgovori.
- U zadacima sa ponuđenim odgovorima, u kojima je samo jedan tačan odgovor, dobijaš 0 bodova ukoliko pored tačnog odgovora označiš i neki netačan.

Obrati pažnju da se zadaci razlikuju po načinu na koji trebaš dati odgovor.

- Nemoj ništa upisivati na QR kodove (, koji se nalaze na svakoj strani testa).
- Obrati pažnju da se zadaci razlikuju po načinu na koji trebaš dati odgovor.

U nekim zadacima izabrat ćeš tačan odgovor tako što ćeš obojiti odgovarajući kružić. U zadacima u kojima postoji više tačnih odgovora potrebno je obojiti više kružića. Vodi računa da kružić bude obojen; mora biti obojen jer će ti samo tako odgovor biti priznat.

PRIMJER OBOJENIH KRUŽIĆA

U zadatku sa jednim tačnim odgovorom

Koji je glavni grad Republike Srbije?

Oboj kružić ispred tačnog odgovora.

- Novi Sad
- Beograd
- Niš
- Kruševac

U zadatku sa više tačnih odgovora

Oboj kružiće ispred izraza čiji je zbir 5.

- $2 + 3$
- $1 + 2$
- $4 + 1$
- $2 + 4$
- $3 + 5$

- Ako završiš ranije, predaj test i tiho izađi.

Želimo ti mnogo uspjeha na ispitu!



ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

TEST
BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

1. Poštujući jezička pravila u vezi sa glasovnim promjenama odredi u kojim riječima je izvršeno **jednačenje suglasnika po zvučnosti**.

Oboj **kružiće** ispred tačnih odgovora.

- raspričati
- gradski
- vođstvo
- kopci

2. Datim skupovima riječi odredi glasovnu promjenu. Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

granje, deblji, sladi

- jotovanje
- prelazak L u O
- sibiralizacija

3. Pažljivo pročitaj sljedeću rečenicu i obrati pažnju na markiranu **sintagmu**.

U kući je bila **jedna velika soba**.

Oboj **kružić** ispred **glavne** riječi u podvučenoj sintagmi.

- jedna
- velika
- soba

4. Pažljivo pročitaj odlomak iz romana *Inspektor vrtnih patuljaka* Irfana Horozovića. Pokušaj da odrediš značenje markirane riječi. Objasni ga jezički i pravopisno ispravnom rečenicom.

– Nijedan nije višak – raširi ruke Ciprijan Skritek. – Sve su to moji stari, dragi prijatelji. Zar nije tako, Martine? Martin je izgledao odsutan i nije ga čuo.

– Onda bih ipak morao pregledati jednog po jednog – reče pomalo **snishodljivo** inspektor.





5. Pažljivo pročitaj stihove narodne pjesme *Dva su cvijeta u bostanu rasla*, a potom odredi **vrstu stiha** u njoj, vodeći računa iza kog sloga se nalazi **cezura** (pauza).

Što je neba, da je list hartije
Što je more, da je crn murećef
Što su gore da su kalemovi
Pa da pišem tri godine dana
ne bih svoga ispisala jada

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

- jedanaesterac
- epski deseterac
- slobodni stih

6. Pažljivo pročitaj odlomak i odredi u kom **licu** je napisan. Oboj **kružić** ispred odgovora koji smatraš tačnim.

Umirili smo čamac u pravcu dviju jela na sjevernoj strani i čekali. Čuvar je rekao kako da se približimo. Nismo dugo čekali. Jedan triton vertikalno izroni uz sam rub čamca, ugleda nas i strmoglavi se u dubinu. Ocijenio sam da nije duži od mog kažprsta. Ne znam što sam očekivao da je krupniji i manje plašljiv, mada valja trezveno suditi i priznati da su golemi dinosauri i reptili izumrli, a ovaj švrćo preživio sva iskušenja geološke evolucije...

Na Prokoškom jezeru Alija Isaković

- pripovijedanje u prvom licu
- pripovijedanje u trećem licu

7. Pažljivo pročitaj naredni tekst. Odredi o kom **specifičnom obliku** bošnjačke književnosti je riječ.

Oboj **kružić** ispred tačnog naziva.

U vrijeme cvjetanja poezije na orijentalnim jezicima, na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće, mnogi Bošnjaci pisali su na orijentalnim jezicima.

Tek kasnije, u 17. stoljeću, u Bosni i Hercegovini, dolazi do pojave književnosti pisane arebicom i na bosanskom jeziku. Ova književnost predstavlja značajnu pojavu u starijoj bošnjačkoj književnosti jer svjedoči o potrebi bošnjačkih pisaca da se izraze na bosanskom jeziku.

U ovoj književnosti se jasno prikazuje zlo koje opterećuje stvarnost, ne nudi se rješenje, pa sve djeluje kao vapaj koji odzvanja u prazno.

- narodna književnost
- epistolarna književnost
- alhamijado književnost





8. Pažljivo pročitaj sljedeće rečenice vodeći računa o pravilnoj upotretbi **velikog slova**.

Oboj **kružiće** ispred pravilno napisanih rečenica.

- Na planeti Zemlji, koja se okreće oko Sunca, živi preko šest milijardi stanovnika.
- Moj prijatelj stanuje u ulici maka Dizdara.
- Ide mi Sunce u oči.
- Poslije 1995. godine, mnogi Bošnjaci su se iselili preko Atlanskog okeana u Sjevernu Ameriku.

9. Pažljivo pročitaj odlomak iz pripovijetke *Djeca* autora Ive Andrića, koji je pred tobom.

Podoh za njima. Prije nego što su došli do mosta, stigao sam ih. Išao sam tako iza njih, ali su se oni pravili da me ne primjećuju. Taj me položaj mučio. Zaustih nešto da kažem.

– Kuš! – prekide me Palika!

I na sve moje pokušaje da se pravdam, da kažem ma šta, on je odgovorio hladno i gnijevno svojim: kuš! Gore od te psovke brinulo me je i mučilo Milovo čutanje. Tako smo prešli most i primicali se našoj mahali. Išao sam dva koraka iza njih, uviđajući i sam koliko sam glup i smiješan. Smišljaо sam neprestano šta bi trebalo kazati i kako se objasniti. Možda sam u tom razmišljanju i glasno rekao neku riječ. Tada se Mile naglo zaustavi, okrenu se, i prije nego što sam mogao išta da kažem ili učinim u svoju odbranu, pljunu na mene, zasu me svega pljuvačkom. Da me udario svojom cijevi od gume, vjerovatno bih se manje zbumio i možda znao kako da se branim, ili da mu vratim udarac. Ovako stajao sam nasred ulice i brisao se rukom, dok su njih dvojica odmicali, kako se meni činilo, nevjerovatno brzo. Izgledalo je da oni lete, a da vrijeme stoji.

Oboj **kružiće** ispred rečenica koje možeš smatrati idejom pročitanog odlomka.

- Prema nedužnim treba biti grub kako bi shvatili da su pogriješili.
- Svako zaslужuje šansu da ga neko sasluša.
- Nasilje ne rješava nijedan problem.
- Čutanje i pljuvanje nedužnog se pokazalo kao dobra odgojna mjera.





10. Pažljivo pročitaj date odlike **funkcionalnih** stilova, a potom odgovori na zahtjev.

Oboj **kružić** ispred osobina naučnog stila.

Jezik tačno imenuje pravne odredbe. Kazivanje je direktno i objektivno. Nema izražavanja emocija, značenja

- moraju biti jasna. Jezik ima ustaljene izraze, početke, završetke, obraćanja i on je od praktičnog značaja za svakodnevnu komunikaciju.

Jezik je uvijek individualan, raznovrstan, sa posebnim i širokim izborom sredstava iz narodnog govora i

- savremenog jezika. U odnosu na druge stilove najudaljeniji je od pravila jezičkog standarda. Dozvoljena je sloboda u izražavanju svojih emocija, doživljaja stvarnosti, misli itd.

Jezik je u potpunom skladu sa postojećom pravopisnom, gramatičkom i stilskom normom. Nema osobina

- narodnog govora, osim u nužnim citatima. Stilska i jezička sredstva ostvarena su na direktn, jasan, činjeničan, maksimalno sažet način. Koristi se apstraktna leksika kao npr. bazirati, univerzalan, fonetika, asocijacija itd.

11. Prisjeti se podjele suglasnika prema mjestu tvorbe i načinu izgovora.

Kojoj grupi suglasnika prema **načinu** izgovora pripadaju suglasnici **ž, š, z, s, f, h?**

Oboj kružić ispred tačnog naziva.

- praskavi suglasnici
- strujni sugarsnici
- sliveni suglasnici

12. Pažljivo pogledaj datu riječ i odredi joj **naglašeni** slog.

Oboj **kružić** ispred tačno markiranog naglašenog sloga.

- zapisati**
- zapisati**
- zapisati**
- zapisati**





13. Prepoznaj koji je **nelični** glagolski oblik izgrađen pomoću nastavka **-vši**.

Čitavši knjigu, zaspala je.

Oboj **kružić** ispred tačnog naziva glagolskog oblika.

- radni glagolski pridjev
- trpni glagolski pridjev
- glagolski prilog prošli
- glagolski prilog sadašnji

14. Prisjeti se kom književnom rodu pripadaju književne vrste u kojima pisci iskazuju satiričan odnos prema određenoj pojavi, osobini ili društvenoj grupi.

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

- epici
- lirici
- lirici i drami
- drami
- lirici, epici i drami

15. Pažljivo pročitaj odlomak iz pjesme koja pripada usmenoj književnosti.

Na osnovu tematskih i stilskih karakteristika odredi joj **vrstu**.

Oboj **kružić** ispred tačnog naziva

Ja sam bratu curu zamjerio,
A daleko buljugbaša Mujo,
Ima jedan mjesec putovanja,
Jer tri gore valja prehoditi.
Mrke Doce i Otres-planinu,
Pa izaći na Papuču ravnu.
U paše sam konak učinio,
Ima u njeg' Zlata neudata,
Al' djevojka stekla zatočnika
Od primorja odmetnik-Iliju.

- epska pjesma
- epsko-lirska pjesma
- lirska pjesma





16. Pažljivo pročitaj rečenice i obrati pažnju na markirani **frazeologizam**.

Bio je veoma sebičan prema svom najboljem prijatelju. Nikada nije bio tu za njega u teškim trenucima. Bio je u stanju da ga **žednog preko vode prevede**.

U pravopisno ispravnoj rečenici objasni značenje fraze.

17. Odredi koje riječi u nizu su **jednoznačne**, a koje **višeznačne**.

Oboj **kružiće** ispod jednoznačnih riječi.

snijeg, kruška, zub, flaša, makaze, list, zebra

-

18. Pred tobom se nalaze dva odlomka iz književnih djela *Patuljak iz zaboravljene zemlje* Ahmeda Hromadžića i *Aska i vuk* Ive Andrića. Pažljivo ih pročitaj i odredi u kom odlomku se koristi **ijekavski izgovor**.

Oboj kružić ispred tačnog odgovora.

Patuljak iz zaboravljene zemlje, Ahmed Hromadžić

- Pahuljica je imala zlatnu kosu i glas čist kao kap planinske vode. Pred sunčev zalazak izlazila je iz koralne kućice na bijele stijene i tamo, sve do rađanja zvijezda pjevala. I tada su sa svih strana dolijetali galebovi da je slušaju, a ribe svirači podzali se iz vode da je prate. Pahuljica je pjevala divno. Da je neko nepoznat naišao u to vrijeme pored obale zaboravljene Zemlje, sigurno bi pomislio: to pjeva morska sirena.

Aska i vuk, Ivo Andrić

- Majka je opominjala svoje inače dobro i lepo i pametno dete, obasipala ga savetima i prekorima i predočavala mu sve opasnosti takvog vladanja u kraju kao što je njihov, gde ima uvek poneki lukav i krvoločan vuk, kome čoban ništa ne mogu i koji kolje ovce i njihovu jagnjad, naročito kad se odvoje i zalutaju. Strepela je Aja, i često se pitala u koga se umetnulo ovo njeno dete, i to žensko da je ovako svojeglavo i nemirno.





19. Koja prozna vrste se posebno ističe u **alhamijado** književnosti?

Oboj **kružić** ispred tačnog odgovora.

- pripovijetka
- basna
- bajka
- hikaja / hićaja

20. Pročitaj tekst o hranljivoj materiji – medu. Na linije ispod teksta napiši nekoliko činjenica koje govore o korisnim svojstvima ove supstance i njegovoj primjeni kroz historiju.

Med je gusta slatka sirupasta materija, proizvod medonosnih pčela dobijen od sabranih voćnih i drugih sokova prerađenih u pčelinjem želucu. Izlučeni sok odložen pokloprenom saču hemijskim reakcijama pretvara se u med. Prema vrstama biljaka od kojih se dobija, med se razvrstava u monoflorni (med dobijen od samo jedne vrste biljke, naprimjer, bagrema) i poliflorni med (med dobijen sakupljanjem nektara sa više vrsta biljaka, kao naprimjer, livadski med, šumski i dr.). Med je najvažniji pčelinji proizvod, poznat u ljudskoj ishrani još od prahistorijskog doba. To je čisti proizvod u kome nema dodataka bilo koje druge supstance.

On ima atraktivna svojstva i osobeni ukus zbog čega neki ljudi preferiraju med u odnosu na šećer i druge zasladičave. Većina mikroorganizama ne raste u medu, tako da se zapečaćeni med ne kvari, čak ni nakon nekoliko hiljada godina. Prvi znaci o korišćenju meda javljaju se u sumerskim i babilonskim tekstovima pisanim klinastim pismom. U početku se koristio kao obredno sredstvo u polivanju pragova kuća i žrtvenika. U mješavini sa vinom, med se koristio za polivanje klinova svetih građevina. Med se spominje i u Bibliji, Kur'anu i u spisima mnogih grčkih pisaca.

U Egiptu se med koristio prilikom balzamovanja. U velikom broju domaćinstava upotrebljavao se kao zasladičavac. Zbog svoje dragocjenosti služio je i kao sredstvo plaćanja, a vjerovalo se i da životinje hranjene medom predstavljaju poseban dar bogovima.

U Antičkoj Grčkoj med se najčešće koristio kao dar bogovima i dušama umrlih. Grci su smatrali da je Medovina, alkoholno piće sa medom, sveto piće Olimpa.

U Evropi se med koristio najčešće za ishranu, pravljenje maltera i napitaka i kao ljekovito sredstvo. Na Američkim kontinentima kolonizacijom Španije u 16. vijeku otkriveno je da su meksički i centralnoamerički domorodci bili iskusni pčelari. Sjevernoamerički narodi nazivali su evropske pčele za muve bijelog čovjeka.





PRAZNA STRANA



PRAZNA STRANA



ИНТЕРНО

PRIMJERAK ZA ŠKOLU

Republika Srbija
MINISTARSTVO PROSVJETE
ZAVOD ZA VREDNOVANJE KVALITETA
OBRAZOVANJA I ODGOJA

ZALIJEPITI IDENTIFIKACIONU
NALJEPNICU

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

TEST
BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

IDENTIFIKACIONI OBRAZAC

IME, IME JEDNOG RODITELJA/DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, PREZIME UČENIKA

IDENTIFIKACIONI BROJ UČENIKA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OSNOVNA ŠKOLA _____

MJESTO _____

OPĆINA _____

POTPIS DEŽURNOG NASTAVNIKA

